

კაზუსის ამოხსნის მეთოდის გერმანულ სისხლის სამართალში – სტუდენტის პერსპექტივიდან დანახული*

დოროთეა ქინრში, იურიდიული ფაკულტეტის IV სემესტრის სტუდენტი (მიუნხენის ლუდვიგ მაქსიმილიანის უნივერსიტეტი)

I. შესავალი

სამართლის შესწავლის პროცესში გერმანიაში მნიშვნელოვანი როლი აქვს კაზუსის ჩამოყალიბებულ სამართლებრივ შეფასებას. ამ დროს მკაცრი თანმიმდევრულობის დაცვა არსებითი ფაქტორია, რათა კაზუსში მოცემული ფაქტები სათანადოდ შეფასდეს და შესაძლო ქმედების შემადგენლობების ნიშნები არ დარჩეს ყურადღების მიღმა. კაზუსის ამოხსნისას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება საკითხისადმი მრავალი ურთიერთგანსხვავებული სამართლებრივი მოსაზრების მისადაგებასა და ჩამოყალიბებას. ქვემოთ მოცემულია კაზუსის ამოხსნის ძირითადი წესები, სტატიის ბოლოს კი ისინი თვალსაჩინოებისთვის წარმოდგენილია კონკრეტული მაგალითის სახით.

II. კაზუსის ამოხსნის ზოგადი წესები

სამართლებრივი დასკვნის სტილში კაზუსის ამოხსნისას მნიშვნელოვანია ზოგადი წესების დაცვა. ეს წესები ქვემოთ, მაგალითშიც არის გათვალისწინებული.

1. დანაშაულის შემადგენლობაზე მსჯელობის თანმიმდევრობა

კაზუსის ამოხსნისას კონკრეტული პირის ქმედებათა ერთობლიობის შეფასება ყოველთვის იწყება ყველაზე მძიმე შესაძლო დანაშაულიდან. თუ კაზუსში კონკრეტული პირის მიერ განხორციელებული დანაშაული სახეზეა და ის წარმოადგენს შესაძლო დანაშაულებს შორის ყველაზე მძიმე დელიქტს, მაშინ ასეთი დანაშაულის შემადგენლობის

შემოწმების შემდეგ აღარ არის საჭირო, რომ მოხდეს იმავე პირის მიერ განხორციელებული, უფრო ნაკლები სიმძიმის მქონე ქმედების შემადგენლობის შემოწმება, თუკი ამ უკანასკნელის შემადგენლობის ნიშნებს მოიცავს უფრო მძიმე დანაშაულის ქმედების შემადგენლობა; მაგალითად, განზრახ მკვლელობის მცდელობის დადასტურების შემდეგ ჯანმრთელობის გაუფრთხილებლობით დაზიანების შემადგენლობის დამატებით გამოკვლევა საჭირო აღარ არის. აგრეთვე აუცილებელია, კაზუსის ამოხსნისას თავდაპირველად შეფასდეს სპეციალური დელიქტები, ხოლო შემდეგ – ზოგადი დელიქტები.

2. დანაშაულში მონაწილე პირთა პასუხისმგებლობაზე მსჯელობის თანმიმდევრობა

იმ შემთხვევაში, თუ კაზუსში შესაფასებელია რამდენიმე პირის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, უპირველეს ყოვლისა, უნდა შემოწმდეს უმართლობასთან ყველაზე ახლოს მყოფი სუბიექტის ქმედება. ქვემოთ მოცემულ მაგალითში მართალია, შეფასების საგანი შესაძლოა ასევე ყოფილიყო S-ის, როგორც „ცოცხალი იარაღის“, დასჯადობის საკითხი, მაგრამ ლოგიკურია, რომ მანამდე უნდა შემოწმდეს, შუალობითი ამსრულებელი არის თუ არის საერთოდ სახეზე კაზუსში. ზოგადი წესის თანახმად, კაზუსში უნდა მოხდეს ჯერ დანაშაულის ამსრულებლის და შემდეგ მონაწილის ქმედებების შეფასება.

3. მთავარი წინადადების ჩამოყალიბების წესი

მთავარ წინადადებაში, იგივე ჰიპოთეზაში, ისმება დანაშაულის შემადგენელი ელემენტების შემოწმების საკითხი. ჰიპოთეზის ჩამოყალიბებისას

* სტატია ქართულად თარგმნა ჟურნალის სამუშაო ჯგუფის წევრმა აზა მორგოშიამ.

გასათვალისწინებელია შემდეგი ფორმულა: „ვის, რისი მეშვეობით, ვის მიმართ, შეეძლო რომელი დანაშაულის ჩადენა?“. იქიდან გამომდინარე, რომ კაზუსის მთავარი წინადადების მიზანია შესამოწმებელი ჰიპოთეზის დაყენება, აუცილებელია მისი ფორმულირება ვარაუდის ფორმით (კავშირებითი კილოთი). კარგი ჰიპოთეზის მაგალითი ასეთი იქნებოდა: „T-მ O-სთვის მუცელში დანით ჭრილობის მიყენებით შესაძლოა ჩაიდინა გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის¹ 212-ე პარაგრაფის I აბზაცით გათვალისწინებული დანაშაული“. მნიშვნელოვანია, რომ ჰიპოთეზაში არ იქნეს ქმედების შემადგენლობის აბსტრაქტული ნიშნები ნახსენები; კერძოდ, მოცემულ შემთხვევაში მცდარი იქნებოდა შემდეგი ჰიპოთეზა: „T-მ O-ს მკვლელობით შესაძლოა ჩაიდინა გსსკ-ის 212-ე პარაგრაფის I აბზაცით გათვალისწინებული დანაშაული“.

4. დასკვნის სტილი

კაზუსის ამოხსნის დროს დასკვნის სტილის დაცვა პრობლემატურ პუნქტებთან მიმართებით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. თავდაპირველად ყალიბდება მთავარი წინადადება, იგივე ჰიპოთეზა, რომელშიც ვარაუდის სახით დასმულია კონკრეტული დანაშაულის ქმედების შემადგენლობის კონკრეტული ნიშნის რელევანტურობის საკითხი კაზუსში აღწერილ ქმედებასთან მიმართებით. მაგალითად: „O-სთან მიმართებაში განხორციელებული უნდა იყოს ფიზიკური ხელყოფა“. მთავარ წინადადებას მოჰყვება ქმედების შემადგენლობის სათანადო ნიშნების განმარტება, ხოლო შემდეგ – სუბსუმცია, რომლის ფარგლებშიც დგინდება, კაზუსში მოცემული ფაქტები და გარემოებები ემთხვევა თუ არა ქმედების შემადგენლობის კონკრეტული ნიშნის დეფინიციას. ბოლოს კი მსჯელობის შედეგად ყალიბდება დასკვნა. გამოცდაზე სტუდენტებს ხშირად არ აქვთ საკმარისი დრო და ადგილი ქმედების შემადგენლობის ყველა ცალკეული ნიშნის განხილვისთვის, შესაბამისად, არაპრობლემატური საკითხების განხილვისთვის შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს განაჩენის სტილი. კაზუსის სამართლებრივი შეფასების ავტორს შეუძლია, მსჯელობაში საკითხების პრიორიტეტულობის განსაზღვრითაც კი გა-

მოავლინოს, რომ მან კაზუსი და მისი სამართლებრივი პრობლემები სწორად გააცნობიერა.

5. განსხვავებული მოსაზრებების განხილვა

გარკვეული სტრუქტურის დაცვა მნიშვნელოვანია სადავო სამართლებრივ საკითხებთან მიმართებაში არსებული განსხვავებული მოსაზრებების განხილვის დროსაც. თავდაპირველად სახელდება და მოკლედ განიმარტება კონკრეტულ სამართლებრივ პრობლემებთან მიმართებაში არსებული განსხვავებული მოსაზრებები (თეორიები). თითოეულ მოსაზრებას უნდა ახლდეს შეფასება იმის შესახებ, თუ რა შედეგი მოჰყვება მოცემულ შემთხვევასთან კონკრეტული თეორიის მისადაგებას. თუ განსხვავებულ მოსაზრებებს სხვადასხვა შედეგამდე მიჰყავს ქმედების შემფასებელი, აუცილებელია, სადავო საკითხი ერთი მოსაზრების სასარგებლოდ გადაწყდეს, თუმცა ამ დროს უნდა იქნეს ყველა მოსაზრების არგუმენტები წარმოდგენილი. ამასთანავე, კაზუსის ამოხსნისას შეფასებები სასურველია, არ იყოს გამოხატული პირველ პირში (მაგალითად, „ჩემი შეფასებით“), რადგან არგუმენტაცია ობიექტურად დამაჯერებელი უნდა იყოს. სადავო სამართლებრივი საკითხის გადაწყვეტის მაგალითი წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ კაზუსში, „აცდენილი ისრის“ (*aberratio ictus*) სამართლებრივ შეფასებაზე მსჯელობაში.

III. კაზუსის ფაქტობრივი გარემოებები

ჰაინცმა (H) მიიღო შოკი, როცა მოულოდნელად შეიტყო ამბავი მისი მეგობარი გოგონას, ფრაუკეს (F), არასასურველი ორსულობის შესახებ. ჰაინცს უფრო და უფრო აღიზიანებდა ეს ამბავი რაც უფრო ცოტა დრო რჩებოდა შვილის (K) დაბადებამდე, რომელიც რამდენიმე კვირაში უნდა დაბადებულიყო. მან გადაწყვიტა ფრაუკესა (F) და მისი ჯერარდაბადებული შვილის (K) თავიდან მოშორება, რადგან მის სამომავლო გეგმებს არევის საფრთხე ემუქრებოდა და მას, რაც მთავარია, დიდი ოდენობით ალიმენტის გადახდის ვალდებულება დაეკისრებოდა. თუმცა H-ს მორალურად არ შეეძლო მათი მოკვლა საკუთარი ხელით. შესაბამისად, მან ფრაუკეს საუკეთესო მეგობარ სიმონს

¹ შემდგომ შემოკლებულია, როგორც გსსკ.

(S) მოუყვა, რომ თითქოს ფრაუკე თავს მარტოსულად გრძნობდა, არავის ესაუბრებოდა, ორსულობის გამო ძალიან გადაღლილი იყო და ამასთანავე, მასთანაც არ საუბრობდა აღნიშნულის შესახებ. შესაბამისად, მან სთხოვა S-ს, ფრაუკესთან ერთად რამე სასიამოვნო გაეკეთებინა. მან S-ს გადასცა ერთი ბოთლი ცივი ლუდი, ასევე თავისი ხელით მომზადებული მწვანე სმუზი და სთხოვა: „დღეს საღამოს ფრაუკესთან ერთად პარკში გაისეირნე, მხოლოდ თქვენ ორმა ისაუბრეთ. აქ შენთვის ლუდია, ხოლო მისთვის – მისი საყვარელი ისპანახის სმუზი. იქნებ შეძლო ფრაუკეს გახალისება.“ S-მა არ იცოდა, რომ H-მა ისპანახის სასმელში საწამლეო ვაზალი, რომლის მცირე დოზით მიღებასაც კი სასიკვდილო შედეგი მოაქვს. H დარწმუნებულია, რომ ერთი ყლუპი სმუზიდან კი ფრაუკეს მოსაკლავად საკმარისი იქნებოდა.

მეგობრის დახმარების მსურველი S მართლაც წავიდა ფრაუკესთან ერთად პარკში სასეირნოდ, მაგრამ თან წაიყვანა მათი საერთო მეგობარი ტატიანაც (T), რაც H-ს არ გაუთვალისწინებია. მადლიერმა ფრაუკემ უარი თქვა სმუზის დაღევაზე, რადგან ის თავს ცუდად გრძნობდა, ამიტომ S-მა სასმელი T-ს გადასცა, რომელმაც მისი გასინჯვა მოისურვა. პირველივე ყლუპის შემდეგ T-ს ბოთლი ხელიდან გაუვარდა, ყელზე ხელი მოიკიდა, სკამის წინ მიწაზე დაეცა და ხმაურიანი სუნთქვით კრუნჩხვა დაეწყო. მისი გადარჩენა მოხერხდა მხოლოდ შემთხვევითობის წყალობით.

გსსკ-ით გათვალისწინებული რომელი დანაშაული ჩაიდინა H-მა?

აუცილებელი სისხლისსამართლებრივი საჩივრები წარდგენილად შეიძლება ჩაითვალოს.

IV. კაზუსის ამოხსნა

1. S-ის მეშვეობით T-ს განზრახ მკვლელობის მცდელობა დამამძიმებელ გარემოებებში, შუალობითი ამსრულებლობის ფორმით (გსსკ-ის §§ 212 I, 211, 22, 23 I ალტერნატივა 1, 12 I, 25 I ალტერნატივა 2)

H-ს მიერ S-ისთვის გადაცემული მონამული სასმლის T-ის ორგანიზმში მოხვედრით, H-მა შესაძლოა ჩაიდინა გსსკ-ის §§ 212 I, 211, 22, 23 I პირვე-

ლი ალტერნატივით, 12 I, 25 I მეორე ალტერნატივით გათვალისწინებული დანაშაული.

ა) წინასწარი შემოწმება

აა) შედეგის არდადგომა

T კიდევ ცოცხალია. შესაბამისად, მისი მკვლელობის მცდელობა წარუმატებელია.

ბბ) მცდელობის დასჯადობა (გსსკ-ის §§ 211, 23 I პირველი ალტერნატივა, 12 I)

კონკრეტულ შემთხვევაში საჭიროა, განზრახ მკვლელობის მცდელობა სისხლისსამართლებრივად დასჯადი იყოს. გსსკ-ის §§ 211, 12 I-ის თანახმად, განზრახი მკვლელობა არის მძიმე დანაშაული (Verbrechen).² მძიმე დანაშაულის მცდელობა კი ყოველთვის დასჯადია (გსსკ-ის § 23 I პირველი ალტერნატივა).

ბ) ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა (მოქმედების ჩადენის გადანყვეტილება)

H-ს უნდა ჰქონოდა განზრახვა ქმედების ობიექტური შემადგენლობის ყველა ნიშნის მიმართ. მოქმედების ჩადენის გადანყვეტილება (Tatentschluss) შეესაბამება დამთავრებულ დელიქტის განზრახვას და ის უნდა მოიცავდეს ყველა აუცილებელ სუბიექტურ ელემენტს.

აა) ქმედების შერაცხვა (გსსკ-ის § 25 I მეორე ალტერნატივა)

იმისთვის რომ H-ს შერაცხოს S-ის ქმედება (მონამული სასმლის T-ისთვის გადაცემა), საჭიროა, დადასტურდეს, რომ H-ს ჰქონდა S-ს ქმედებაზე ბატონობა.³ შუალობითი ამსრულებლობისას, ქმედების უკან მდგომ პირს (Hintermann) ქმედებაზე ბატონობა აქვს იმ შემთხვევაში, თუკი ის ქმედების შემადგენლობის განსახორციელებლად მოქმედებს არა თავად, არამედ სხვა პირს, როგორც „ცოცხალ იარაღს“, იყენებს.⁴ შუალობითი ამსრულებლობის დასადგენად, მოცემულ კაზუსში სახეზე არ უნდა გვექონდეს S-ის მიერ ქმედების შემადგენლობის

² იმ მნიშვნელობით, რომელიც ამ ტერმინს გსსკ-ით აქვს მინიჭებული.

³ BGHSt 40, 218, 236; von der Meden, Philip, JuS 2015, 22, 25; Murmann, Uwe, in Satzger/Schluckebier/Widmaier, StGB, 5. Aufl. 2021, § 25 Rn. 4.

⁴ Heine, Günter in Schönke/Schröder, StGB, 30. Aufl. 2019, § 25 Rn. 7.

განზრახ, მართლსაწინააღმდეგოდ და ბრალეულად განხორციელება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, გსსკ-ის თანახმად, ის თავად იქნებოდა დანაშაულის ჩადენისთვის პასუხისმგებელი და მისი ქმედება სხვას ვერ შეერაცხებოდა.⁵

პირველ რიგში, S-ს უნდა ემოქმედა განზრახვის გარეშე. მოცემულ შემთხვევაში, S-ის ქმედება ჩაითვლება არაგანზრახად, თუკი H-მა ის ქმედების შემადგენლობის შეცდომაში (გსსკ-ის § 16 I 1) შეიყვანა და S, ფაქტობრივი შეცდომიდან გამომდინარე, მოქმედებდა როგორც კეთილსინდისიერი ამსრულებელი.⁶ ქმედების შემადგენლობაში შეცდომა (Tatbestandsirrtum) სახეზეა იმ შემთხვევაში, თუ პირს არ აქვს ცოდნა იმ ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ, რომლებსაც ქმედების შემადგენლობა ეფუძნება.⁷ S-მა მიიჩნია, რომ H-მა მას ჩვეულებრივი სმუზი გადასცა. მან სასმელში გარეული საწამლავის თაობაზე არაფერი იცოდა. ამგვარად, S ჰქონდა არასწორი ინფორმაცია ფაქტობრივ გარემოებებზე, რაც H-ს მიერ განზრახ იყო გამოწვეული. ამრიგად, S არ მოქმედებდა განზრახვით, ხოლო მისი დასჯადობის წინაპირობები არ არის სახეზე. S-ის ქმედება შეიძლება შეერაცხოს H-ს.

ბბ) T-ს მოკვლის განზრახვა

(1) შეცდომა პიროვნებაში (*error in persona*) თუ „აცდენილი ისარი“ (*aberratio ictus*)

გსსკ-ის მე-15 პარაგრაფის თანახმად, საჭიროა, შუალობით ამსრულებელს ჰქონდეს განზრახვა ქმედების შემადგენლობით განსაზღვრული შედეგის მიმართ. H-ს სურდა S-ის მეშვეობით F-ს და არა T-ს მოკვლა. საკითხავია, უნდა შეერაცხოს თუ არა H-ს S-ს მიერ განხორციელებული T-ის განზრახვი მკვლელობის მცდელობა იმის მიუხედავად, რომ S-მა დანაშაულის ობიექტში შეცდომა დაუშვა. აქ გადამწყვეტია, თუ რა სახის სამართლებრივი შეცდომა დაუშვა „ცოცხალმა იარაღმა“ – სახეზეა შეცდომა პიროვნებაში თუ „აცდენილი ისარი“, რადგან თითოეულ შემთხვევას განსხვავებული სა-

მართლებრივი შედეგები აქვს.⁸ იმის დასადგენად, თუ შეცდომის რომელ სახეს მოიცავს კონკრეტული შემთხვევა, გონივრულია, რომ გამოყენებულ იქნეს დისტანციური შემთხვევების კონკრეტიზაციის მეთოდი. ეს მეთოდი იმით ხასიათდება, რომ დამნაშავე მოქმედებს არა უშუალოდ დანაშაულის ადგილას, არამედ – შორიდან, დისტანციურად.⁹ აღნიშნული მეთოდი შუალობითი ამსრულებლობის შემთხვევებსაც ესადაგება. შეცდომის შეერაცხვისათვის აუცილებელია H-ის მიერ ობიექტის ინდივიდუალიზაციისთვის განეული ძალისხმევის გათვალისწინება.

შეცდომა პიროვნებაში სახეზე იქნებოდა, თუ შუალობითი ამსრულებელი რამდენიმე მითითებული კრიტერიუმის საფუძველზე „ცოცხალ იარაღს“ თავად მიანდობდა ობიექტის ინდივიდუალიზაციას, ხოლო „ცოცხალი იარაღი“ იდენტიფიცირებული ობიექტის მიმართ შეცდომით განახორციელებდა დანაშაულებრივ ქმედებას. „აცდენილი ისარი“ კი არსებობს იმ შემთხვევაში, თუ შუალობითი ამსრულებელი „ცოცხალ იარაღს“ აწვდის ზუსტ ინფორმაციას, არ უტოვებს ობიექტის იდენტიფიკაციისთვის თავისუფალ სივრცეს, მაგრამ, ამის მიუხედავად, „ცოცხალი იარაღი“, როგორც დეფექტური ინსტრუმენტი, მოქმედებს შეცდომით სხვა პირის მიმართ.¹⁰

მოცემულ შემთხვევაში H-მა S-ს ცალსახა მითითებები მისცა, კერძოდ, ვისთან ერთად უნდა წასულიყო პარკში სასეირნოდ და ვისთვის იყო სმუზი განკუთვნილი. H-ს არ დაუშვია, რომ შესაძლოა T-ც იქ ყოფილიყო. შესაბამისად, სამიზნე პიროვნებაში შეცდომა გამოიწვია არა H-ის მიერ (შუალობითი ამსრულებლის მიერ) „ცოცხალი იარაღისთვის“ არასაკმარისი ინფორმაციის მიწოდებამ, არამედ, უბრალოდ, T-ის სასეირნოდ წაყვანამ და მისმა ცნობისმოყვარეობამ. ამრიგად, ვინაიდან დანაშაულის მცდარი მიმართულებით განვითარებას H წინასწარ ვერ განჭვრეტდა, სახეზეა „აცდენილი ისრის“ შემთხვევა (*aberratio ictus*).

⁵ BGH, NSTz 2013, 104; Lackner/Kühl, StGB, 29. Aufl. 2018, § 25 Rn. 2.

⁶ BGH, NJW 1982, 1164; Rengier, Rudolf, Strafrecht Allgemeiner Teil, 12. Aufl. 2020, 43/12.

⁷ Sternberg-Lieben, Detlev/Sternberg-Lieben, Irene, JuS 2012, 289, 290.

⁸ Streng, Franz, JuS 1991, 910, 917; Koriath, Heinz, JuS 1997, 901, 907.

⁹ El-Ghazi, Mohamad, JuS 2016, 303, 305; Nestler, Ninal Prochota, Philipp, Jura 2020, 560, 560.

¹⁰ Streng, Franz, JuS 1991, 910, 916; Heine, Günter in Schönke/Schröder, StGB, 30. Aufl. 2019, § 25 Rn. 55.

(2) „აცდენილი ისრის“ სამართლებრივი შეფასება
„აცდენილი ისრის“ სამართლებრივი შეფასება, სხვადასხვა თეორიის მიხედვით, სადავოა. კონკრეტულობის თეორიის თანახმად, „აცდენილი ისრის“ შემთხვევაში განზრახვა გსსკ-ის მე-16 პარაგრაფის I აბზაცის პირველი წინადადების შესაბამისად გამოირიცხება. ამ თეორიის მიხედვით, ვინაიდან პირის განზრახვა კონკრეტულ ობიექტს მიემართება, მხოლოდ ამ კონკრეტული ობიექტის მიმართ დამდგარი შედეგისადმი შეიძლება არსებობდეს განზრახვის ელემენტი; ამ თეორიის გაზიარების შემთხვევაში, H-ს არ ჰქონია T-ს მკვლელობის განზრახვა.

თანაბარღირებულებათა ფორმალური თეორია „აცდენილი ისრის“ კონფიგურაციას სტრუქტურული თვალსაზრისით აფასებს ისე, როგორც არარელევანტურ შეცდომას პიროვნებაში. ამ თეორიის თანახმად, გადამწყვეტია მხოლოდ ის, რომ სამიზნე ობიექტი და ფაქტობრივად ხელყოფილი ობიექტი ქმედების შემადგენლობის ფარგლებში თანაბარი ღირებულების მქონე სამართლებრივი სიკეთეები იყოს. ასეთ შემთხვევაში (მათ შორის, წარმოდგენილ კაზუსში) განზრახვა ყოველთვის სახეზე იქნება.

ვინაიდან ზემოხსენებულ თეორიებს სხვადასხვა სამართლებრივ შედეგამდე მივყავართ, საჭიროა, სადავო საკითხი სათანადოდ გადაწყდეს. თანაბარღირებულებათა ფორმალური თეორიის სასარგებლოდ მეტყველებს ის გარემოება, რომ, კანონის თანახმად, განზრახვა უნდა უთითებდეს სისხლისსამართლებრივად დაცული სიკეთის ზოგად (გვაროვნულ) ნიშნებზე და არა მის იდენტობაზე. თუმცა აქ მნიშვნელობა ენიჭება იმ გარემოებასაც, შედეგი განზრახული იყო კონკრეტულ ობიექტის მიმართ თუ იმავე გვარის ნებისმიერი ობიექტის მიმართ. თუ პირის განზრახვა ქმედების განხორციელებამდე კონკრეტული ობიექტისკენ იყო მიმართული და შედეგი სხვა ობიექტის მიმართ დადგა, მაშინ ითვლება რომ ამ ობიექტის მიმართ შედეგის დადგომა შემთხვევითობამ გამოიწვია.

თანაბარღირებულებათა თეორია სრულყოფილად ვერ აფასებს ამ განსხვავებას. ამასთანავე, ამ თეორიის საპირისპიროდ მეტყველებს აუცილებელი მოგერიების არგუმენტი:¹¹ თუ პირი თავდაცვის მიზნით, გსსკ-ის 32-ე პარაგრაფის ფარგლებში,

დანაშაულში არამონაწილე მესამე პირს მოკლავდა, ის დამთავრებული ქმედებისთვის, განზრახ მკვლელობისთვის უნდა დასჯილიყო. ამგვარი შედეგი კი არ არის სამართლიანი. ამრიგად, არგუმენტები უმეტესად თანაბარღირებულებათა თეორიის წინააღმდეგ უთითებენ. H მოქმედებდა T-ის მკვლელობის მიმართ განზრახვის გარეშე.

გ) შედეგი

H-ს არ ჩაუდენია გსსკ-ის §§ 212 I, 211, 22, 23 I პირველი ალტერნატივა, 12 I, 25 I მეორე ალტერნატივით გათვალისწინებული მკვლელობის მცდელობა T-ს მიმართ.

2. S-ს მეშვეობით T-ს ჯანმრთელობის განზრახ მიძიმე დაზიანება შუალობითი ამსრულებლობის ფორმით (გსსკ-ის §§ 223 I, 224 I პუნქტი 1 ალტერნატივა 1, პუნქტი 3, 5, 25 I ალტერნატივა 2)

H-ს შესაძლო დასჯადობა გსსკ-ის §§ 223 I, 224 I Nr. 1 Alt. 1, Nr. 3, 5, 25 I Alt. 2-ის შესაბამისად გამოირიცხება, რადგან არ არსებობს განზრახვის ელემენტი (იხილეთ ზემოთ).

3. T-ს მიმართ ჯანმრთელობის გაუფრთხილებლობით დაზიანება (გსსკ-ის § 229)

H-მ S-ისთვის მონამლული სასმლის გადაცემით შესაძლოა ჩაიდინა გსსკ-ის 229-ე პარაგრაფით გათვალისწინებული დანაშაული.

ა) ქმედების შემადგენლობა

ა) შედეგი

საჭიროა, T-ს ჰქონდეს სხეულის ხელყოფა ან ზოგადად ჯანმრთელობის დაზიანება გსსკ-ის 223 პარაგრაფის I აბზაცისა და 229-ე პარაგრაფების შესაბამისად. სხეულის ხელყოფა გულისხმობს ნებისმიერ მავნე და არასათანადო მოქმედებას, რომელიც სხეულის ნორმალურ მდგომარეობას უმნიშვნელოზე მეტად აზიანებს. ჯანმრთელობის დაზიანებაში იგულისხმება პათოლოგიური მდგომარეობის გამოწვევა, გაუარესება ან გახანგრძლი-

¹¹ Rengier, Rudolf, Strafrecht Allgemeiner Teil, 12. Aufl. 2020, 15/35.

ვება (შენარჩუნება).¹² სმუზის დაღვევის შემდეგ T-მ დაკარგა გონება და ჰქონდა მძიმე სუნთქვითი უკმარისობა. ამრიგად, გსსკ-ის 223-ე პარაგრაფის I აბზაცით გათვალისწინებული შედეგი სახეზეა.

ბბ) ქმედება

სმუზის T-თვის მიწოდება S-მა, როგორც H-ს „ცოცხალმა იარაღმა“, განახორციელა (იხ. ზემოთ).

გვ) მიზეზობრიობა

ქმედება T-ს ჯანმრთელობის დაზიანებასთან მიზეზობრივ კავშირში უნდა იყოს. *Conditio-sine-qua-non*-ის ფორმულის თანახმად, მიზეზობრივი კავშირი არსებობს იმ შემთხვევაში, თუ ქმედების გამორიცხვით გამოირიცხება ქმედების შემადგენლობით განსაზღვრული შედეგის დადგომა.¹³ T-სთვის სმუზის მიწოდების გარეშე, არ დადგებოდა დამაზიანებელი შედეგი. ამრიგად, მიზეზობრივი კავშირი სახეზეა.

დდ) წინდახედულობის ნორმის ობიექტური

დარღვევა

H-ს უნდა დაერღვია ზოგადი ცხოვრებისეული გამოცდილებიდან გამომდინარე წინდახედულობის ნორმები ობიექტური გაგებით. ნორმალური იერსახის მქონე სმუზის სხვა ადამიანისთვის გადაცემა და მისით მონამვლა, რომელმაც არაფერი იცის სასმლის მომწამვლელ თვისებაზე, საფრთხის შემცველი შეიძლება იყოს ნებისმიერი ადამიანისთვის, ვინც ამ სასმელთან მოვა კონტაქტში. ამრიგად, H-მა ზოგადი ცხოვრებისეული გამოცდილებიდან გამომდინარე წინდახედულობის ნორმები ობიექტურად ყურადღების მიღმა დატოვა.

ეე) ობიექტური შერაცხვა

საჭიროა, ქმედების შემადგენლობით განსაზღვრული შედეგის დადგომა H-ის მიერ მისი მოვალეობის საწინააღმდეგოდ განხორციელებულ ქმედებას ეფუძნებოდეს. ჯანმრთელობისთვის საშიში საკვების სამოქალაქო ბრუნვაში შეტანა გერმანიის სურსათის, საყოფაცხოვრებო ნივთებისა და საკვების უსაფრთხოების კოდექსის (LFGB) 5-ე პარაგრაფის პირველი აბზაცის 1 წინადადების თანახ-

მად, აკრძალულია. შესაბამისად, H-მა მონამლული სმუზის მიწოდებით იმოქმედა თავისი მოვალეობის საპირისპიროდ. მართალია, H-მა S-ს ზუსტი მითითებები მისცა, მათ, შორის, იმის შესახებ, თუ ვისთვის უნდა გადაეცა სმუზი, მაგრამ მონამლული სასმლის კეთილსინდისიერი ადამიანისთვის გადაცემა ყოველთვის საფრთხის შემცველია, რადგან შესაძლოა, ამ ადამიანმა დამნაშავეს გეგმის მიხედვით არ იმოქმედოს. ამრიგად, ასეთ შემთხვევაში, ზოგადი ცხოვრებისეული გამოცდილების გათვალისწინებით, სხვა ადამიანის მონამვლა არ არის გამორიცხული. შესაბამისად, შედეგი ობიექტურად განჭვრეტადი იყო და ის ობიექტურად შეერაცხება H-ს.

ბ) მართლწინააღმდეგობა

მართლწინააღმდეგობის გამომრიცხველი გარემოებები არ არის სახეზე.

გ) ბრალი

საჭიროა, დამნაშავეს, პერსონალური შესაძლებლობებიდან გამომდინარე, შეეძლოს ობიექტური წინდახედულობის ნორმების შეცნობა და შესრულება.¹⁴ H-მა იცოდა, რომ მონამლული სასმლის სამოქალაქო ბრუნვაში შეტანა არ შეესაბამებოდა წინდახედულობის ზოგად ნორმებს. ამასთანავე, H-სთვის განჭვრეტადი იყო მიზეზობრივი კავშირის ჯაჭვის ამგვარი განვითარება, კერძოდ, ის ფაქტი, რომ არსებობდა მონამლული სასმლით სხვა ადამიანის მონამვლის საფრთხე (**წინდახედულობის ნორმის დაცვის და შედეგის დადგომის გათვალისწინების სუბიექტური შესაძლებლობა**).

დ) სისხლისსამართლებრივი საჩივარი

გსსკ-ის 230-ე პარაგრაფის I აბზაცის 1-ლი წინადადების 1-ლი ალტერნატივის თანახმად, საჭიროა, T-ს წარდგენილი ჰქონდეს სისხლისსამართლებრივი საჩივარი. ასეთი საჩივარი წარდგენილად შეიძლება ჩავთვალოთ.

ე) შედეგი

H-მა ჩაიდინა T-ს ჯანმრთელობის გაუფრთხილებლობით დაზიანება, რაც წარმოადგენს გსსკ-ის 229-ე პარაგრაფით გათვალისწინებულ დასჯად ქმედებას.

¹² Lackner/Kühl, StGB, 29. Aufl. 2018, § 223 Rn. 4,5.

¹³ Eisele, Jörg in Schönke/Schröder, StGB, 30. Aufl. 2019, § 13 Rn. 73a.

¹⁴ Hardtung, Bernhard in: Münchner Kommentar zum Strafgesetzbuch, Band 1, 4. Aufl. 2020, § 222 Rn. 63.

V. H-ს მიერ განხორციელებული სხვა შესაძლო ქმედების შემადგენლობები

1. H-ს მიერ S-ის მეშვეობით F-ს განზრახ მკვლელობის მცდელობა დამამძიმებელ გარემოებებში შუალობითი ამსრულებლობის ფორმით (გსსკ § 212 I, § 211, § 22, § 23 I ალტ. 1, § 12 I, § 25 I ალტ. 2)
2. H-ს მიერ S-ს მეშვეობით F-ს ჯანმრთელობის მძიმე დაზიანების მცდელობა შუალობითი ამსრულებლობის ფორმით (გსსკ § 223 I, § 224 I Nr. 1 Alt. 1, Nr. 3, 5, II, § 22, § 23 I ალტ. 2, 25 I ალტ. 2)
3. H-ს მიერ S-ის მეშვეობით K-ს განზრახ მკვლელობის მცდელობა დამამძიმებელ გარემოებებში შუალობითი ამსრულებლობის ფორმით (გსსკ § 212 I, § 211, § 22, § 23 I ალტ. 1, § 12 I, § 25 I ალტ. 2)
4. H-ს მიერ S-ის მეშვეობით ორსულობის შეწყვეტის მცდელობა შუალობითი ამსრულებლობის ფორმით (გსსკ § 218 I, IV 1, § 22, § 23 I ალტ. 2, § 12 II, § 25 I ალტ. 2)

VI. დასკვნა

სტატიაში წარმოდგენილი მითითებები გამოსადეგია კაზუსის ამოხსნის ფარგლებში გამართული სტრუქტურის მქონე და კვალიფიციური სამართლებრივი შეფასების მოსამზადებლად. თუმცა, ამავე დროს, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მუდმივი პრაქტიკა, რათა სამართლებრივი დასკვნის წერის სტილი უწყვეტად განვითარდეს და არასაკმარისი დროის პირობებშიც მოხერხდეს დამაკმაყოფილებელი სამართლებრივი დასკვნის ჩამოყალიბება. ეს ეხება არამართო სისხლის სამართალს, არამედ სამართლის მეცნიერების ნებისმიერ სფეროს.